

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
postmottak@bld.dep.no

Oslo, 5 desember 2014

Høringsuttalelse: Forslag om å utvide adgangen til å pålegge hjelpetiltak med hjemmel i lov om barneverntjenester

Vi viser til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av 20.10.2014.

SOS-barnebyer er en global organisasjon som arbeider med omsorg for barn i 134 land og territorier over hele verden. Vi har 65 års erfaring innen barneomsorg, og driver i dag barnebyer, familieprogrammer, sosialsentre og andre tiltak i flere europeiske land.

Vi jobber også for barns rettigheter i Norge, både gjennom politisk arbeid for å styrke barns rettigheter og gjennom en egen barneby i Bergen. Barnebyen er spesielt tilrettelagt for å kunne ivareta søskengrupper, og fosterforeldrene har døgnkontinuerlig tilgang på et faglig veiledningsapparat. På bakgrunn av denne erfaringen ønsker vi å gi våre innspill til departementets forslag.

SOS-barnebyer støtter i all hovedsak forslaget om å utvide adgangen til å pålegge hjelpetiltak og senke terskelen for å pålegge eksisterende tiltak.

Vi synes det er positivt at forslaget styrker barns rett til hjelp, og vurderer at forslaget sender viktige signaler om å styrke barns status som selvstendig rettssubjekt. Vi finner det spesielt interessant i forhold til rettighetsfestingen som lovutvalget skal vurdere ved gjennomgangen av barnevernloven. I den anledning må det presiseres at en lovendring i henhold til dette forslaget ikke vil endre behovet for å rettighetsfeste barnevernloven. En rettighetsfesting er nødvendig for å støtte opp under barn som selvstendig rettssubjekt, for å anerkjenne barns perspektiv og for at barns rett til vern skal bli effektivt.

Kapittel 2: Forholdet til menneskerettighetene

Barn har rett til vern mot vold, overgrep og omsorgssvikt. Myndighetene har en plikt til å beskytte barn mot krenkelse av deres psykiske og fysiske integritet, også når foreldre eller barn er uenige. I henhold til EMD må barnets rett til beskyttelse mot krenkelse av deres

psykiske og fysiske integritet etter EMK art. 3 og barnekonvensjonens art. 19 gå foran foreldre og barns rett til privatliv etter EMK art. 8 og barnekonvensjonens art. 16.

Kapittel 5: Bør adgangen til å pålegge hjelpetiltak utvides?

Tidsavgrensning:

SOS-barnebyer støtter forslaget om en ytre tidsavgrensning for de hjelpetiltakene som pålegges.

Når det gjelder tidsavgrensningen for kompenserende tiltak, vil vi påpeke at kun ett år med barnehage, besøkshjem og støttekontakt vil kunne medføre mange brudd for barnet, og det vil ikke nødvendigvis vil være til barnets beste totalt sett. Det bør derfor ses nærmere på om dette bør vurderes annerledes, slik at kontinuiteten for barnet ivaretas sett opp mot bakgrunnen for iverksettelsen av tiltaket.

Tidsavgrensningen for omsorgsendrende tiltak må ses i sammenheng med at ikke alle barn har tid til å vente i mer enn ett år på tilstrekkelig endring, og at det bør være observert endring hos foreldrene i løpet av ett år.

Informasjon:

Det bør settes av tilstrekkelige midler og bygges opp kompetanse i barneverntjenesten for et nødvendig informasjonsarbeid ut mot familiene. Dette for å gi familiene god nok informasjon om hjelpetiltakene og systemene slik at forholdene kan legges til rette for et frivillig samarbeid, men også for at det kan formidles tilstrekkelig informasjon om mulige konsekvenser.

Kapittel 6: Forslag til endringer i barnevernloven om pålegg av hjelpetiltak.

Vilkår:

SOS-barnebyer mener at vilkåret for å pålegge hjelpetiltak bør være det samme for alle tre tiltakskategorier, og at ordlyden bør være: «når det er nødvendig for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg».

Kompenserende tiltak og kontrolltiltak:

Ingen av disse to tiltakene jobber direkte inn i hjemmet og opp mot familien. Vi vil derfor påpeke nødvendigheten av at barneverntjenesten også vurderer om det bør settes inn omsorgsendrende tiltak samtidig for å sikre barnet tilfredsstillende omsorg.

Barnets stemme:

Det er nødvendig at barneverntjenesten har kontakt med barnet, for at barnets stemme skal høres, vurderes og inkluderes i denne prosessen, og at barnets behov ivaretas tilstrekkelig i

denne spesielle situasjonen hvor familien er underlagt tvangsmidler.

Kapittel 7: Hvem skal kunne pålegge hjelpetiltak

SOS-barnebyer er enig i at pålegg om hjelpetiltak representerer et alvorlig inngrep overfor foreldre og barn, og forutsetter en betryggende saksbehandling hvor rettssikkerheten ivaretas.

Vi vil foreslå at fylkesnemnda gjennomfører en legalitetskontroll etter samme modell som «akuttvedtakene» etter bvl. § 4-6 annet ledd, jf. § 4-22, og at foreldrene får tilsvarende klageadgang som etter bvl. § 7-23. En slik prosess ivaretar barnets behov for tilfredsstillende omsorg på en effektiv måte og sikrer foreldrene en rask klagebehandling i fylkesnemnda.

Løpende oppfølging:

SOS-barnebyer vil understreke nødvendigheten og viktigheten av at barneverntjenesten følger med på utviklingen og evaluerer de ulike tiltakene som er iverksatt. Barneverntjenesten må vurdere og handle ut fra de faktiske og oppdaterte forhold. I dette ligger en oppfordring for barneverntjenesten til en nødvendig og tett kontakt med de som er ansvarlige for tiltakene og barnet selv.

Vi vil også presisere at pålegg om hjelpetiltak ikke må tre i stedet for andre nødvendige tiltak for å sikre barnet en tilfredsstillende omsorg.

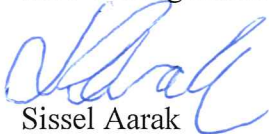
Ressurser og kompetanse:

For å ivareta rettssikkerheten til både foreldre og barn er det avgjørende at det settes av midler til å bygge opp nødvendig kompetanse i barneverntjenesten, og at det settes av tilstrekkelige midler til det faktiske arbeidet en lovendring vil medføre i barneverntjenesten og fylkesnemnda.

Tolk

SOS-barnebyer støtter forslaget anbefaling om kvalifiserte tolker i situasjoner der det kan oppstå språkproblemer, og vil understreke at dette også vil gjelde skriftlig materiale som foreldre og barn har rett til å sette seg inn i.

Med vennlig hilsen

Sissel Aarak

Leder Nasjonale Programmer

SOS-barnebyer Norge

Med vennlig hilsen

Liv M. Melby

Rådgiver Nasjonale Programmer

SOS-barnebyer Norge